

QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

**S.T.O. PRIM IMHALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMHALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMHALLEF NOEL CUSCHIERI**

Seduta ta' nhar il-Gimgha 30 ta' Ottubru 2015

Numru

Rikors numru 180/08 JA

Leonard Armeni

v.

Susan Armeni

Preliminari

1. Dawn huma: appell principali magħmul mill-konvenuta, u appell incidentalali magħmul mill-attur minn sentenza mogħtija mill-Qorti Civili [Sezzjoni Familja] fis-7 ta' Lulju 2014 li permezz tagħha dik il-Qorti: ippronunzjat il-hall taz-zwieg b'tort indaqs tal-partijiet u awtorizzat lill-istess partijiet jghixu separatament minn xulxin; iddikjarat ix-xoljiment u l-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u ordnat il-bejgh tal-fond

‘Sueloen’, Triq Alessio Xuereb, Taz-Zwejt, San Gwann [a bazi tal-prezz tal-prezz ta’ €245,000] u tal-fond ‘Cycas’ Triq it-Turisti, Qawra [a bazi tal-prezz ta’ €67,000] u l-garaxx sottostanti bin-numru 79 [a bazi tal-prezz ta’ €25,000] u r-rikavat jinqasam f’ishma ndaqs bejn il-partijiet wara li l-konvenut jippreleva s-somma ta’ €13,461 u jithallas il-bank kreditur – u dan wara li jghaddu sentejn millum; ordnat ukoll li l-kontijiet bankarji lokali kif ukoll *bonds*, poloz t’assigurazzjoni u investimenti ohra kollha f’Malta kemm f’isem il-partijiet wahedhom jew konguntivament ghandhom jinqasmu f’ishma ndaqs bejn il-partijiet; awtorizzat lill-partijiet izommu l-oggetti parafernali llum fil-pussess taghhom; filwaqt li cahdet il-bqija tat-talbiet; u ordnat li l-ispejjez kollha ghandhom jithallsu mill-partijiet f’ishma ndaqs.

L-Appelli

2. Il-konvenuta appellanti qeghda tibbaza l-appell taghha fuq erba’ aggravji li jirrigwardjaw is-segwenti aspetti: [1] il-htija tas-separazzjoni attribwita liz-zewg partijiet f’ishma ndaqs; [2] il-likwidazzjoni u l-assenjazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti; [3] il-manteniment ghat-tifel u [4] l-akkollazzjoni tal-ispejjez gudizzjarji.

3. Ghar-ragunijiet indikati fir-rikors minnha prezentat, il-konvenuta qed titlob lil din il-Qorti li s-sentenza appellata tigi mhassra fit-termini tal-aggravji mressqa minnha fl-istess rikors: [i] f’dik il-parti fejn l-ewwel Qorti

ppronunzjat is-separazzjoni bejn il-partijiet b'tort indaqs; [ii] f'dik il-parti fejn l-ewwel Qorti illikwidat il-komunjoni tal-akkwisti u ordnat il-bejgh tal-fondi immobbli tal-partijiet - bir-rikavat jinqasam f'ishma ndaqs bejniethom u bl-appellat jippreleva s-somma ta' €13,461 - wara li jghaddu sentejn mis-sentenza;

4. Min-naha tieghu l-attur appellat qed jibbaza l-appell incidentali tieghu fuq tliet aggravji li jirrigwardjaw is-segwenti aspetti: [A] l-oggetti mobbli, senjatament l-ghamara li hemm fiz-zewg fondi fuq indikati u z-zewg vetturi tal-partijiet; [B] l-ispejjez ta' manutenzjoni maghmula minnu fil-fond tal-Qawra; u [C] it-terminu ta' sentejn moghti mill-ewwel Qorti lill-partijiet sabiex dawn jibqghu jirrisjedu fil-fondi fejn qed jghixu illum qabel ma jsir il-bejgh taghhom.

5. Ghar-ragunijiet indikati fir-risposta tieghu l-attur qed jitlob li l-appell tal-konvenuta jigi michud u l-appell incidentali tieghu jigi milqugh u s-sentenza appellata tigi riformata billi:

“...1) tordna illi l-effetti mobbli kollha li jinsabu fil-proprjetajiet kollha tal-kontendenti, ossija fid-dar matrimonjali u kif ukoll fl-appartament gewwa l-Qawra u kif ukoll iz-zewg vetturi li jinsabu fil-pussess taghhom tal-marka Hyundai u Peugeot 106 jigu maqsuma f'zewg porzjonijiet, liema porzjonijiet jigu assenjati wahda lill-appellanti u l-ohra lill-appellat billi jigi nominat perit biex jaghmel il-likwidazzjoni mitluba u jipproponi pjan ta' divizjoni u nutar sabiex jircievi l-att relattiv; 2) tordna lill-appellanti sabiex thallas lill-appellat zewgħa sehmha mill-ispejjez inkorsi fil-manutenzjoni u tisbih tal-komun tal-blokka ta' appartamenti li fih jinsab il-post ta' villeggjatura gewwa l-Qawra; 3) tordna l-bejgh tad-dar matrimonjali u kif ukoll tal-post ta' villeggjatura gewwa l-Qawra b'mod immedjat.

“Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-attribici.”

Il-Fatti

6. Il-fatti rilevanti huma dawn. Il-partijiet izzewwgu fl-4 ta' April 1987 u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, Laresse u Daniele li tweled fit-23 ta' Frar 1994 u li ghalhekk fiz-zmien li bdew il-proceduri kien ghadu minorenni.

7. Matul iz-zwieg it-tifla kienet tghix mal-genituri taghha, filwaqt li t-tifel wara sena li tweled beda jghix ghand iz-zija tieghu, oht l-attur, hlief fil-*weekends* meta t-tifel kien jghix mal-genituri tieghu. Il-konvenuta tghid li matul il-gimghat hi kienet tmur kuljum ghand oht ir-ragel biex tara lit-tifel.

8. Il-konvivenza matrimonjali kienet karatterizzata b'litigji kontinwi principalment minhabba l-hin li l-konvenuta kienet taghmel barra mid-dar, kemm minhabba impenji ta' xoghol, kif ukoll ghal affarijiet ohra, bhal studju u partecipazzjoni fl-attivitajiet tal-komunita`. Min-naha taghha l-konvenuta tghid li l-attur kien dominanti u pussessiv, filwaqt li l-attur jghid li l-konvenuta ma kellha ebda interess fih izda kien mohha fl-attivitajiet barra mid-dar u li ma kinitx tati prioritata lill-affarijiet li jikkoncernaw il-familja.

9. Rizultat ta' inkwiet matrimonjali bejn il-partijiet, fl-24 ta' Gunju 2007 l-attur hareg mid-dar matrimonjali, sitwata f'San Gwann, u mar

jabita fil-post tal-villegjatura tal-partijiet sitwat fil-Qawra, izda ghal bidu xorta baqa' f'kuntatt mat-tfal u kien jidhol id-dar meta ma tkunx hemm il-konvenuta biex jevita li jinqala' l-inkwiet.

10. Iz-zewg partijiet qablu lil meta l-konvenuta kienet ghamlet xi xhur id-dar peress li kienet ma tiflahx l-attur kien dar biha u ha hsiebha u f'dak il-perjodu r-relazzjoni ta' bejniethom "kienet ahjar".¹

Is-Sentenza Appellata

11. L-ewwel Qorti waslet ghad-decizjoni taghha wara li ghamlet is-segweni konsiderazzjonijiet:

"Illi l-Qorti wara li eżaminat sewwa l-atti, jidhrilha li ż-żwieġ tkisser prinċipalment minħabba l-aspettattivi diversi li kellhom il-partijiet miż-żwieġ u inkompatibilita' ċara ta' karattru. L-affidavits ċitati jindikaw sewwa l-problemi li kellhom il-partijiet, l-aktar mill-aspett karatterjali tant li spiċċaw dejjem jiġġieldu b'mod aħrax. Il-Qorti jidhrilha li f'dawn iċ-ċirkostanzi huwa evidenti li l-partijiet ma kienux kumpatibbli biex jgħixu flimkien.

"Għaldaqstant, il-Qorti tħoss li l-partijiet jaħtu t-tnejn għat-tifrik taż-żwieġ u spiċċaw jgħixu f'*sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno inopportabile l'abitazione e la vita comune*'. ("**Caterina Agius vs Benedict Agius**" – deciza mill-Prim' Awla fit-13 ta' Ġunju 1967).

"KURA U KUSTODJA

"Illi kif jidher mill-atti, t-tfal li l-partijiet kellhom miż-żwieġ illum laħqu l-eta' maġġorenni u jaħdmu; kwindi ma hemmx lok għall-provvediment fir-rigward tagħhom.

"MANTENIMENT

"Illi lanqas ma hemm lok għal manteniment fir-rigward ta' xulxin għaliex il-partijiet it-tnejn li huma fil-preżent jinsabu mpjegati.

¹ RG. 122/08 - Vol.2 – Dep. Attrici – Fol.1037

“PROPRJETA’

“(Beni immobbli)

“Illi d-dar matrimonjali nbriet fuq art li kien xtara l-attur għas-somma ta’ mitejn u ħamsin Liri Maltin (Lm250) skont l-iskema ta’ dak iż-żmien tal-Awtorita’ tad-djar; ma hemmx dubju li skont ġurisprudenza riċenti (wara s-sentenza “**Marthese Vella vs George Vella**” tat-28 ta’ Marzu 2003) din għandha tiffirma parti mill-komunjoni tal-akkwisti peress li dak iż-żmien tal-akkwist il-partijiet kienu ġja’ għarajjes u kienu applikaw bħala tali biex akkwistaw il-plot.

“Illi l-attur qed jitlob li jiġi kreditat is-somma ta’ wieħed u għoxrin elf, erba’ mija u wieħed u sittin Ewro (€21,461) għal spejjeż li ħareġ hu. Il-konvenuta min-naħa tagħha qalet li hija wkoll ħarġet spejjeż għalkemm ma esibitx dokumenti kif għamel l-attur. Mill-kumpless tal-provi l-verżjoni tal-konvenuta tidher pero’ xorta kredibbli u għalhekk *arbitrio boni viri* l-Qorti se tikkreditaha fis-somma ta’ tmient elef Ewro (€8,000), u għalhekk l-attur għandu jippreleva favur tiegħu s-somma ta’ tlethax-il elf erba’ mija wieħed u sittin Ewro (€13, 461) wara li tinbiegħ il-proprjeta’ (stmata mitejn u ħamsa u erbgħin elf Ewro (€245,000) mill-perit tekniku). Madankollu l-Qorti se tawtorizza lill-konvenuta biex tgħix fid-dar għal sentejn mid-data tas-sentenza biex tilħaq tirroranġa s-sitwazzjoni tagħha billi għandha t-fal jgħixu magħha, *sia pure* magġorenni.

“Illi l-appartament il-Qawra (stmat sebgħa u sittin elf Ewro (€67,000) għandu ukoll jinbiegħ iżda l-attur għandu jkollu sentejn żmien jabita fih, kif ukoll għandu jinbiegħ il-garaxx (stmat ħamsa u għoxrin elf Ewro (€25,000). Dwar xi *owners’ fees* u spejjeż oħra mħallsa mill-attur in konnessjoni mal-appartament, billi huwa ilu issa xi snin jgħix fih ma hux il-każ li l-Qorti tieħu konjizzjoni tagħhom.

“(Beni mobbli)

“Illi l-partijiet għandhom xi ishma f’soċjetajiet u kontijiet bankarji (indikati mill-attur ċjoe’ konvenut fil-kawża l-oħra, a folio 1101 u 1102 tal-proċess tal-kawża 122/08 JA) li naturalment għandhom jinqasmod b’mod ugwali bejniethom.

“Illi kull parti għandha żżomm il-mobbli li preżentement għandha fil-pussess tagħha peress li jidher li dawn huma oġġetti prevalentement parafernali.

“Illi l-Qorti ma jidhrilhiex li hemm l-estremi biex tapplika l-effetti tal-artikolu 48 *et sequitur* tal-Kodiċi Ċivili.

L-Aggravji

12. Din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija minnha illum fil-kawza 122/08 fl-ismijiet inversi u għall-istess konsiderazzjonijiet hemm maghmula taddotta l-konkluzjonijiet minnha raggjunti f'dik il-kawza kemm dwar l-appell principali tal-konvenuta kif ukoll dwar l-appell incidental tal-attur, b'mod li qed tiddisponi mill-aggravji fil-kawza prezenti bl-istess mod kif iddisponiet minnhom fil-kawza 122/08.

Decide

Għar-ragunijiet premissi tilqa' z-zewg appelli limitament kif ser jinghad: tordna li meta jinbieghu l-postijiet tal-partijiet, minn sehem l-attur tal-kumunjoni jitnaqqas nofs il-pagamenti tal-loans u l-ispejjez relatati mal-loans maghmula mill-konvenuta mis-27 ta' Gunju 2007 sad-data tal-bejgh relattiv u dan l-ammont jigi mghoddi lill-konvenuta; tordna li l-għamara u l-effetti mobbli ezistenti f'dawn il-postijiet jinqasmu b'mod konkordat bejn il-partijiet ugwalment, jew inkella jinbieghu mal-postijiet u r-rikavat jinqasam ugwalment bejn il-partijiet; tirrevoka dik il-parti tas-sentenza appellata fejn l-ewwel Qorti awtorizzat lill-partijiet kull wiehed jgħix fil-post fejn qed jgħix fil-prezent għall-perjodu ta' sentejn qabel ma jsir il-bejgh tal-postijiet, u, minflok, tordna li dan il-perjodu jigi ridott għal sena biss; tordna wkoll li kull parti zzomm il-vettura li għandha fil-pussess tagħha illum;

Tikkonferma s-sentenza appellata għall-bqija;

L-ispejjez tal-proceduri odjerni, kemm in prim istanza kif ukoll dawk relatati maz-zewg appelli jkunu a karigu taz-zewg partijiet fi kwoti ugwali.

Silvio Camilleri
Prim Imhallef

Giannino Caruana Demajo
Imhallef

Noel Cuschieri
Imhallef

Deputat Registratur
Ld/df